Utbildningsram- ensamkommande barn och ungdomar

Bakgrund

Denna utbildningsram har tagits fram i projektet ”En nationell handlingsplan för ett värdigt mottagande av ensamkommande barn och ungdomar”, vars syfte har varit att förbättra mottagandet av ensamkommande barn och ungdomar. Projektet har pågått från den 6 april 2010 – 31 december 2011.

Det har blivit tydligt att det finns ett stort behov av såväl grundutbildning som fortbildning inom området ensamkommande barn. Det behövs både ny kunskap för de som är nya inom mottagandet som fortbildning för de som har varit med länge. Aktörer behöver också mötas för att få gemensamma kunskapsbilder och för att lära sig om varandras förutsättningar och kompetensområden. Detta är något som har blivit tydligt efter utvärderingarna från konferenserna ”Roller och ansvar” (våren 2010) och konferensen ”Samverkan kring ensamkommande barn och ungdomar”(vintern 2010), samt i utvärderingarna av projektets nationella utbildning: "Utbildning om ensamkommande barn - en fördjupning av roller och ansvar" (våren 2011), men även i diskussioner med projektets fokus- och referensgrupper och med representanter från andra ERF- projekt.

Under våren 2011 genomförde projektet 6 nationella tvådagarsutbildningar. Utbildningarna bestod av en föreläsningsdag i plenum samt en dag med valbara fördjupningsseminarier. Båda dagarnas innehåll har tagits fram i dialog med projektets fokusgrupp och referensgrupp och efter synpunkter från utvärderingarna från konferenserna ”Roller och ansvar”, där det framkom att man önskade mer fördjupning inom området. Den utbildning som projektet har tagit fram innehåller därför teman som är centrala i mottagandet av ensamkommande barn och ungdomar.

Teman

- Asylprocess och återvändande
- Ersättningar och återsökningsförfarandet
- Socialtjänstens ansvar, samt redskap för utredning och uppföljning
- Överförmyndarens och god mans ansvar
- Den svenska skolan såväl nationellt som lokalt och regionalt
- Hälsoundersökning och primärvårdens uppdrag
- Psykisk hälsa - belastning, friskfaktorer och riskfaktorer
- Människohandel
- Bemötande och förhållningssätt

Trots att projektet har haft som målsättning att göra en så heltäckande utbildning som möjligt, kan vi konstatera att det svårt att under två utbildningsdagar tillgodose allas önskemål. Deltagarna på utbildningarna representerar inte bara olika yrkeskategorier (boendepersonal, gode män, föreståndare, lärare, socialchefer, överförmyndare etc.) de har även olika mycket kunskap inom området och därmed olika behov. Något som vi har fått välja bort, men som ofta efterfrågas är till exempel land och kulturkunskap. Vi har heller inte kunnat tillgodose för utbildningsdeltagarna att mötas i olika workshops och därigenom få gemensamma kunskapsbilder, något som har efterfrågats. Att lära sig om varandras förutsättningar och kompetensområden och diskutera utifrån olika arbetsområden och erfarenheter, är mycket viktigt för att nå en ökad förståelse för varandras områden.

Resultat av enkätunderökning

För att ytterligare undersöka behov av kompetensutveckling har projektet genomfört en enkätundersökning. Enkäterna har gått ut till överförmyndare och till individ och familjeomsorg (IFO) i Sveriges 290 kommuner. Av dessa har 222 kommuner överenskommelse om mottagande av ensamkommande barn[1]. Enkäten har även gått till god man, handläggare och utredare som arbetar med ensamkommande barn på Migrationsverket, samt till HVB[2] för ensamkommande barn, såväl kommunala som privata. Underlaget i enkätundersökningen är av den omfattningen att svaren ska ses som en riktning och vägledning.

[1] Migrationsverkets ”Aktuellt om”, oktober 2011
[2] Hem för vård eller boende

Grafen nedanför visar antal enkäter och antal svar.

AKTÖRER	ANTAL UT-SKICKADE ENKÄTER	ANTAL KOMMUNER MED ÖK.**	ANTAL SVAR	ANDEL I PROCENT
Socialtjänst (IFO)	290	222	191	86 %
Överförmyndare*	290	222	169	76 %
Migrationsverket	31		24	77 %
God man	142		62	43 %
HVB-boende	70		42	64 %

**Kommuner kan ha en gemensam överförmyndare/överförmyndarnämnd*

*** Migrationsverkets "Aktuellt om", oktober 2011.*

Adresserna till HVB hämtades från Socialstyrelsens nationella HVB-register och adresserna till god man har vi fått genom Riksförbundet Frivilliga Samhällsarbetare, av överförmyndaren i Härnösand, som även tog in från andra överförmyndare, samt från ett antal kommuner med ett mottagande.

En av frågorna som ställdes var inom vilka områden man önskade mer kunskap:

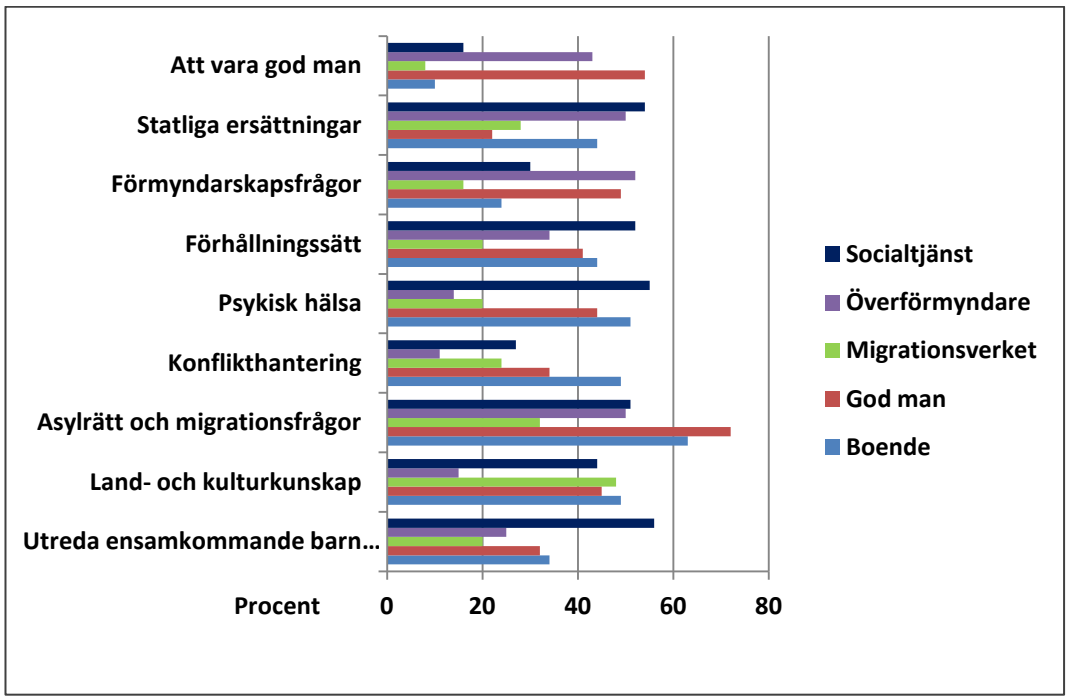

En sammanställning och rangordning av ovanstående svar visar att flertalet önskar mer kunskap inom:

1. Asylrätt och migrationsfrågor
2. Land- och kulturkunskap
3. Förhållningssätt
4. Psykisk hälsa
5. Utreda ensamkommande barn

Fördelat utifrån område:

God man

1. Asylrätt och migrationsfrågor
2. Att vara god man
3. Förmyndarskapsfrågor
4. Land- och kulturkunskap
5. Psykisk hälsa

HVB-boende

1. Asylrätt och migrationsfrågor
2. Psykisk hälsa
3. Land och kulturkunskap samt konflikthantering
4. Samtalsmetodik
5. Förhållningssätt samt statliga ersättningar

Migrationsverket

1. Land- och kulturkunskap
2. Asylrätt och migrationsfrågor
3. Statliga ersättningar
4. Konflikthantering
5. Förhållningssätt

Socialtjänsten

1. Utreda ensamkommande barn
2. Statliga ersättningar
3. Asylrätt och migrationsfrågor samt psykisk hälsa
4. Förhållningssätt
5. Land- och kulturkunskap

Överförmyndare

1. Förmyndarskapsfrågor
2. Asylrätt och migrationsfrågor
3. Att vara god man
4. Förhållningssätt
5. Utreda ensamkommande barn

Resultatet visar att projektets teman i tvådagarsutbildningen till stora delar innehöll det som många anser vara mest angeläget. Vad som är viktigt att ta med i en framtida utbildning, men som inte fanns med i projektets utbildning, är land- och kulturkunskap, ett område som på många sätt hänger samman med temat förhållningssätt.

För att få svar på vilken form av utbildning som efterfrågas, har vi frågat:

Vilken form av utbildning passar dig bäst?

Vilken form av utbildning passar dig bäst?	**Boende**	**God man**	**Migrationsverket**	**Socialtjänst**	**Överförmyndare**
Föreläsning (halv dag)	10	24	17	9	13
Föreläsning (1 dag)	26	21	13	26	39
Föreläsning samt valbara seminarier (2 dagar)	36	21	35	39	33
Föreläsning samt valbara seminarier med tvärprofes-sionella gruppöv-ningar	20	14	22	17	7
Längre utbildning över en termin	8	12	13	3	2
Annan form		8		6	6
Summa	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**

Svaren anges i procent

En sammanställning och rangordning av ovanstående svar visar att man vill ha:

1. Föreläsning samt valbara seminarier (2 dagar)
2. Föreläsning (1 dag)
3. Föreläsning samt valbara seminarier med tvärprofessionella gruppövningar (3 dagar)
4. Föreläsning (halv dag)
5. Längre utbildning över en termin

Fördelat utifrån område:

HVB-boende

1. Föreläsning samt valbara seminarier (2 dagar)
2. Föreläsning (1 dag)
3. Föreläsning samt valbara seminarier med tvärprofessionella gruppövningar (3 dagar)
4. Föreläsning (halv dag)
5. Längre utbildning över en termin

God man

1. Föreläsning (halv dag)
2. Föreläsning (1 dag) *samt* föreläsning med valbara seminarier (2 dagar)
3. Föreläsning samt valbara seminarier med tvärprofessionella gruppövningar (3 dagar)
4. Längre utbildning över en termin

Migrationsverket

1. Föreläsning samt valbara seminarier (2 dagar)
2. Föreläsning (1 dag)
3. Föreläsning samt valbara seminarier med tvärprofessionella gruppövningar (3 dagar)
4. Föreläsning (halv dag) samt längre utbildning över en termin

Socialtjänsten

1. Föreläsning samt valbara seminarier (2 dagar)
2. Föreläsning (1 dag)
3. Föreläsning samt valbara seminarier med tvärprofessionella gruppövningar (3 dagar)
4. Föreläsning (halv dag)
5. Längre utbildning över en termin

Överförmyndare

1. Föreläsning (1 dag)
2. Föreläsning samt valbara seminarier (2 dagar)
3. Föreläsning (halv dag)
4. Föreläsning samt valbara seminarier med tvärprofessionella gruppövningar (3 dagar)

Även här visar resultatet att omfattningen av projektets utbildning (två dagar med fördjupningssemiarier) till stora delar är vad många har velat ha. En viktig målgrupp som vi ville nå ut till med projektets utbildning var de gode männen. Men då utbildningarna blev tämligen dyra[3] med tillägg för eventuell resa och övernattning, så uteblev de gode männen. För att god man ska ha möjlighet att delta vid utbildningar bör dessa vara kostnadsfria eller kraftigt rabatterade.

[3] 2 500 kr exkl. moms